

Østfold Bondelag
Att. Mina Mjærum Johansen
Mina.Mjarum.Johansen@bondelaget.no

Miljøvernavdelingen
Deres ref.:
Vår ref.: 2017/5201 442.5 GBJ
Vår dato: 10.08.2017

Avslag på søknad om fellingstillatelse på ulv i Rakkestad og Halden kommuner

Vi viser til søknad fra Østfold bondelag datert 9.8.2017 om skadefelling av ulv i Rakkestad og Halden kommuner.

Fylkesmannen i Østfold avslår søknaden.

Området det søkes for ligger i ulvesonen og observasjoner av ulvens oppførsel tyder foreløpig på at den ikke medfører et større akutt skadepotensial enn det som er normalt for ulv. Denne vurderingen er gjort på bakgrunn av de angrep og observasjoner som er dokumentert frem til nå.

For felling av andre grunner enn akutt pågående angrep viser vi til de årlige vedtak som fattes om lisensfelling.

Husdyrbrukere i området oppfordres til å holde dyrene innenfor rovdyravvisende gjerder. De som ikke har slike gjerder kan søke om tilskudd til å utbedre eksisterende gjerder.

Bakgrunn

Østfold Bondelag søker om skadefelling av 1 skadegjørende ulv i kommunene Rakkestad og Halden, gjeldene fra 9. august og ut beitesesongen. Østfold Bondelag mener det er stor sannsynlighet for at ulven angriper flere sauebesetninger i området, og bør derfor tas ut så raskt som mulig før større skade skjer. De påpeker at det anslagsvis er 10 000 - 15 000 sauer på beite i Østfold pr i dag og det er rimelig å anta at det befinner seg 1 800 - 2 700 sau på beite i de aktuelle kommunene.

I kommunene Rakkestad og Halden har to besetninger opplevd ulveangrep i sommer:

- 23. og 25. juli tok ulv til sammen 11 sauer på beite ved Østerbo i Halden. Det var 38 sauer totalt i hegnet. Skaden ble oppdaget morgen 23. juli, samt natt til 25. juli. Den siste natten holdt bonden vakt på beitet men klarte likevel ikke å avverge angrepet. Bonden siktet på ulven med rifle, men valgte å ikke skyte på grunn av mørket. Undersøkelser utført av Statens naturoppsyn tilsier at ulven tok seg inn på beitet via åpning mot vann

- 8. august tok ulv seg inn bak rovviltavvisende gjerde og tok to sauer i Degernes i Rakkestad kommune. Det var også her totalt 38 sauer i hegnet. Skaden ble oppdaget på morgenen ved 08-tida. Ulven kom seg trolig inn via en åpen grind. Ulven oppholdt seg i hegnet helt frem til påfølgende natt.

I begge tilfellene ble ulven sett flere ganger, og var tett opptil folk uten å være nevneverdig sky.

Bondelaget mener det er grunn til å anta at det er den samme ulven som har tatt sau begge steder, da det kun er om lag ei mil mellom lokalitetene, og lokalbefolkningen ha observert ulv relativt hyppig i hele området. Slik Østfold Bondelag ser det bør ulven tas ut så raskt som mulig før større skade skjer. Området har utstrakt beitebruk av både småfe og storfe. Erfaringer fra andre områder viser at slike angrep sjeldent skjer som fåtallige episoder hvis individet ikke tas ut.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b. jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 8, jf. også § 4 første ledd bokstav d. og § 9.

Rovviltforskriften § 1 (formål): Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) skal sammen med region 5 (Hedmark) ha tre årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i region 4 (Oslo, Akershus og Østfold), jf § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet. Rovviltnemndene i region 4 og 5 fattet den 23.5.2017 en betinget skadefellingskvote på 6 ulver for betinget skadefelling i perioden 1. juni 2017 – 15. februar 2018.

Søknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er satt av Rovviltnemnda og evt. Miljødirektoratet, jf rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til: områdets betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, område og antall dyr.

Bestandssituasjonen for ulv

Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.

Bestandssituasjonen er redegjort for i saksutredning til fellesmøte i Rovviltnemndene for region 4 og 5 «Fellessak 3/17 - Fastsetting av fellingskvote samt fellingsområde for lisensfelling av ulv utenfor etablerte revir for perioden 1. oktober 2017 til 31. mars 2018». Det fremkommer her at bestandssituasjonen er bedret de siste årene og at bestandsmålet som beskriver 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger, er oppfylt.

Fylkesmannens vurdering

Det omsøkte fellingsområdet ligger innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv (ulvesonen), og her skal ulven ha et sterkere vern. Det vil si at det skal være en høy terskel for å innvilge skadefelling jf. utredning om lovgrunnlaget nevnt over.

Området ligger også i «forvaltningsområde 2» som i Rovviltregion 4 (Oslo, Akershus og Østfold) sin forvaltningsplan er utpekt som et område hvor rovvilt har prioritet.

Statsråden i Klima- og miljøverndepartementet har i brev datert 12. mars 2015, presisert overfor forvaltningen at det skal praktiseres et tydeligere skille mellom soner hvor rovdyr blir prioritert og områder hvor beitedyr blir prioritert. Dette innebærer at i prioriterte yngleområder for rovvilt skal terskelen for å tillate uttak av rovdyr være høy, og beitenæringen og andre interesser skal i slike områder tilpasse seg at det er rovdyr i området.

Inngjerding av beiter med rovdyravvisende gjerder er det primære tiltaket for å tilpasse beitenæringen i Østfold til at det er rovdyr i området. Det bevilges årlig store summer til inngjerding av beiteområder med slike gjerder. Ulven det er søkt om felling av har ikke tatt seg innenfor slike gjerder mens de er lukket. Husdyrbrukere i området oppfordres til å holde dyrene innenfor rovdyravvisende gjerder og å kontrollere at gjerdene er lukket og i orden.

Ulvens oppførsel og helsetilstand er ikke et selvstendig moment for om skadefellingstillatelse kan gis. Det vi har vurdert er om atypisk adferd kan knyttes til et unormalt skadepotensial. Selv om ulven har opptrådt nær folk, har den ikke vist oppførsel som fører til annen skade enn det som kan forventes av ulv. Det kan ikke legges stor vekt på oppførselen ulven viste mens den var delvis innesperret. Det er viktig å påpeke at dyr handler ut fra instinkt. Uten fluktnvei annet enn gjennom en smal gjerdeåpning nær gårdstunet og med skuelystne personer til stede var dyret hindret fra å følge alminnelige instinkter.

Det er ikke avklart om angrepene i Halden og Degernes er gjort av samme ulv eller forskjellige individer. Ved saksbehandlingen har vi tatt høyde for at det kan være samme ulv, uten at det endrer vår konklusjon.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og utvikling i Norge.

Dagens bestandssituasjon for ulv utelukker ikke i seg selv at skadefellingstillatelse kunne vært gitt. Fylkesmannen vil imidlertid påpeke at skadefellingstillatelser er ikke ment å være et virkemiddel i bestandsforvaltningen. Vurderinger av hensyn som gjelder regulering og forvaltning av ulvebestanden skal skje gjennom den ordinære saksbehandlingen knyttet til

eventuell lisensjakt. Når det gjelder prinsippene i §§ 9-12 kommer de ikke til anvendelse i denne saken.

Saksbehandlingen

Fylkesmannen har behandlet saken som et hastevedtak. Det er derfor ikke gjennomført forhåndsvarsling jf forvaltningsloven § 16 a. Videre ble det den 9.8.2017 gjort vedtak om tilsvarende søknad fra Østfold sau og geit. Forut for dette vedtaket samarbeidet fagpersoner ved miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen om saksbehandlingen, og saken ble drøftet med fagpersoner ved andre embeter i rovviltregionen.

Vedtak

Fylkesmannen avslår søknaden om skadefellingstillatelse på ulv i Rakkestad og Halden kommuner.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf §§ 1, 8 og 13.

Klage

Vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10.2.1967, § 28. Klagefristen er tre – 3 – uker.

Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen. Ta kontakt med Fylkesmannen om du har spørsmål om fremgangsmåten for å klage.

Med hilsen

Karsten Butenschøn e.f.
miljøverndirektør

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111, Dep	0032	Oslo
Miljødirektoratet	Postboks 5672, Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rakkestad kommune	Postboks 264	1891	Rakkestad
Fylkesmannen i Hedmark	Statens Hus, Postboks 4034	2306	Hamar
Halden kommune	Postboks 150	1751	Halden
Statens naturoppsyn, v/ rovviltkontakt	ida.glemminge@miljodir.no		